

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoZm/104/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113208031
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3113208031.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivce Čelkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO 36 864 421, proti žalovanej J. B., bydliskom P. XXX/XX, XXX XX A. A., o zaplatenie zmenkovej sumy 320 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 1,40 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 39CbZm/100/2013-78 zo dňa 16. januára 2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne p r i p ú š ť a, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e. Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e.

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy 320 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny v sume 1,40 eur a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že žalobca podal na súde prvého stupňa žalobu podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval súd prvého stupňa podľa článku 2 bod 1, článku 3 bod 1 Nariadenia č. 861/2007 a podľa článku 2 bod 1, článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I) a podľa § 84 O.s.p. Vychádzal zo zistenia, že žalobca ku dňu podania žaloby mal sídlo v Českej republike a žalovaná mala bydlisko v Slovenskej republike. Súd prvého stupňa konštatoval, že ide o cezhraničný spor a hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva žaloby na uplatnenie pohľadávky nepresahuje 2 000 eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovanou.

Právnu vec posúdil súd prvého stupňa podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov s poukazom na článok 1 ods. 1, článok 2 písm. a/ - c/, článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 1, 2, článok 5, článok 6 ods.

1 Smernice 93/13/EHS. Vychádzal zo zistenia, že právny predchodca žalobcu ako právnická osoba konajúca v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti (poskytovanie úverov nebankovým spôsobom) a žalovaná ako fyzická osoba uzavreli dňa 25.2.2010 zmluvu o úvere č. 302900230, ktorou sa veriteľ zaviazal poskytnúť žalovanej úver v sume 350 eur a žalovaná sa zaviazala zaplatiť veriteľovi sumu úveru zvýšenú o poplatok vo výške 322 eur, spolu sumu 672 eur v 12 mesačných splátkach po 56 eur počnúc dňom 6.4.2010. Zo zmluvy vyplýva prehlásenie žalovanej, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania a tieto žalovaná prevzala ako peňažnú hotovosť dňa 25.2.2010 a jej prevzatie potvrdila vlastnoručným podpisom. Zmluva o úvere má formu predtlačenej formulára. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú všeobecné zmluvné podmienky poskytnutia úveru, ktoré sú predtlačené na zadnej strane zmluvy. Súčasťou všeobecných podmienok je pod bodom 14. dohoda o vyplnení zmenky. Z predloženej zmenky vystavenej žalovanou súd prvého stupňa zistil, že ide o listinu obsahujúcu označenie zmenka v slovenskom jazyku, bezpodmienečný sľub zaplatiť peňažnú sumu vo výške 420 eur, uvedenú slovom aj číselným vyjadrením, údaj o zročnosti zmenky, platobné miesto sídlo spoločnosti POHOTOVOST', meno toho na koho rad sa má platiť, dátum a miesto vystavenia zmenky v A., 25. februára 2010 a podpis vystaviteľa. Zmenka obsahuje doložku bez protestu, dohodu o výške zmenkového úroku 0,25 % denne od 11. decembra 2010, doložku na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia a nad podpisom vystaviteľa zmenka obsahuje identifikačné údaje v podobe meno a priezvisko, trvalé bydlisko a rodné číslo vystaviteľa zmenky. Na rube zmenky sa nachádza indosament v znení namiesto nás na rad CD Consutling s.r.o. s označením sídla spoločnosti, ktorý je podpísaný indosantom. Vzhľadom k subjektom uzatvárajúcim túto zmluvu mal súd prvého stupňa preukázať, že medzi týmito subjektami došlo k uzatvoreniu tzv. spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Uzatvorená zmluva bola označená ako zmluva o úvere uzatvorená podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a v čl. 17 všeobecných podmienok bolo dohodnuté, že všetky právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Uvedené označenie a dojednanie nie je prekážkou aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako aj ďalších predpisov spotrebiteľského práva, ktoré súd aplikuje na všetky zmluvy bez ohľadu na ich právnu formu, ak jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. Súd prvého stupňa ďalej skúmal, či predmetný právny vzťah nepodlieha režimu zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Veriteľ, právny predchodca žalobcu, s predmetom podnikania poskytovanie úverov nebankovým spôsobom, poskytol dlžníkovi, fyzickej osobe, nepodnikateľovi, na jeho žiadosť úver za úroky skryté pod tzv. poplatok za poskytnutie úveru, pričom obsah tohto poplatku vyplýva z čl. 12 všeobecných podmienok. V uzatvorenej zmluve žalovaná označila ako účel poskytnutia úveru výkon povolania. Žalobca v konaní nepreukázal súvis poskytnutého úveru s výkonom povolania žalovanej. V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, v tomto prípade žalobca. V prípade pochybností o obsahu zmluvy platí pre spotrebiteľa výklad priaznivejší. Súd prvého stupňa mal za to, že úver bol žalovanej poskytnutý na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č.k. 10CoE/5/2010-46 zo dňa 23.2.2010). Z úradnej povinnosti súd prvého stupňa preskúmaval platnosť spotrebiteľskej zmluvy, ktorá bola nevyhnutným predpokladom pre následné posudzovanie uplatnených nárokov zo zabezpečovacej zmenky ako plnenia, ktoré bolo predmetom tohto konania. Súd prvého stupňa preskúmal zmluvné podmienky, posudzoval ich možnú neprijateľnosť a zistil, že zmluva obsahuje dojednania, ktoré neúmerne a hrubo narušujú rovnováhu zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Konštatoval, že v priamom rozpore so spoločenskými princípmi dobrých mravov, resp. z pohľadu výkonu podnikateľskej činnosti poctivého obchodného styku, je väčšina ustanovení zmluvy. Zmluva, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 350 eur obsahuje poplatok za uzavretie zmluvy vo výške 322 eur upravený v čl. 12 všeobecných podmienok bez bližšieho uvedenia obsahu a konkrétnej výšky nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy. V súvislosti s takto stanoveným poplatkom poukázal súd prvého stupňa na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.11.2012, sp.zn. 18Co/109/2011, v ktorom tento súd vyslovil, že je nevyhnutné, aby sa poplatkom platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Neurčitý poplatok možno považovať za neprijateľnú podmienku. Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že zmluva neobsahuje údaj o priemernej ročnej percentuálnej miere nákladov, čím sa spotrebiteľský úver stáva bezpoplatkový a bezúročný v zmysle § 4 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch. Aj z tohto dôvodu právnenému predchodcovi žalobcu nevzniklo oprávnenie požadovať od žalovanej zaplatiť sumu 322 eur ani vyplniť uvedenú sumu do zmenky vystavenej žalovanou. Za hrubé porušenie rovnováhy zmluvných strán považoval súd prvého stupňa dojednanie zmluvných pokút, čl. 12 o uznaní dlžnej sumy v celej výške, vrátane poplatku, čl.14, ktorého súčasťou je dohoda o vyplnení zmenky. Ani táto dohoda, ktorá bola súčasťou vopred pripravených všeobecných podmienok, nebola účastníkmi individuálne dojednaná a

žalovaná nemala možnosť ju žiadnym spôsobom ovplyvniť. Podľa názoru súdu prvého stupňa dohoda o vyplnení blanco zmenky, tak ako je formulovaná v čl. 14 všeobecných podmienok, vykazuje znaky zjavnej neurčitosti a nezrozumiteľnosti, čo spôsobuje jej neplatnosť v zmysle neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá zhoršuje postavenie spotrebiteľa a je v priamom rozpore so zákonom. Zákon č. 258/2001 Z.z. výslovne limituje možnosť zabezpečenia spotrebiteľského úveru zmenkou vyplnenou zmenkovou sumou do výšky nesplatennej istiny a príslušenstva maximálne do výšky 30 % pôvodnej istiny. Dohodu, ktorá prekračuje zákonné ustanovenie, možno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku alebo za obchádzanie zákona, ktoré majú rovnaký právny následok, neplatnosť dojednaní. Súd prvého stupňa uzavrel, že zmluva o úvere je v rozpore s dobrými mravmi a v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatná. Pre absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, ktorej súčasťou bola dohoda o zabezpečení pohľadávky zmenkou a dohoda o vyplnení blanco zmenky, nemožno žalobcovi priznať plnenie ani zo zmenky. Právny predchodca žalobcu nemohol vyplniť blanco zmenku a ani ju ďalej indosovať. Žalobcom predložená zmenka, aj keď obsahuje náležitosti zmenky podľa ZZŠ, nezabezpečuje konkrétny záväzkový vzťah z poskytnutého úveru. Neplatnosť dohody o zabezpečení pohľadávky zmenkou a dohody o vyplnení blanco zmenky znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať. V uvedenom prípade nedošlo k vzniku platného zmenkového záväzkového vzťahu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Obdo V 43/2006).

Záverom súd prvého stupňa poukázal na to, že Nariadenie umožňuje súdu aj vo veciach s nízkou hodnotu sporu nariadiť pojednávanie v zmysle čl. 5 ods. 1 Nariadenia, ak to súd považuje za potrebné. Pokiaľ žalobca poukazoval na to, že nariadeniu ústneho pojednávania malo predchádzať uznesenie s odôvodnením, mal súd prvého stupňa za to, že tento právny názor žalobcu nie je správny. Z čl. 5 ods. 1 Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu rozhodovať o nariadení pojednávania osobitným uznesením. Uznesením rozhodne súd iba vtedy, ak návrh na ústne pojednávanie odmieta. Tento postup bol v súlade s Nariadením a procesným právom SR, na ktoré Nariadenie v čl. 19 odkazuje. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, a to vo výnimočných prípadoch. Súd prvého stupňa považoval tento prípad za prípad výnimčnosti a vykonanie ďalších dôkazov za nevyhnutnosť za účelom ochrany spotrebiteľa. Súдне rozhodnutie musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé (Nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. IV. ÚS 1241/12). Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal z dôvodu jej neuplatnenia.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní uviedol, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním a rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, a to čl. 4, 5 a 7 Nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť, je záväzné vo všetkých svojich častiach a je priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalovaná nedoručila súdu žiadnu odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 tohto Nariadenia. Poukázal na to, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaná dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrhnuté dokazovanie bez účasti účastníkov konania a tak svojvoľne rozšíril rozsah vykonaných dôkazov, dokazovanie vykonal nezákonným spôsobom a najmä, neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, či navrhnúť ďalšie dokazovanie. Podľa § 120 O.s.p. je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. Žalovaná voči forme a obsahu zmenky nenamietala. Podľa názoru žalobcu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Žalovaná mohla na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky

voči zmenke, ak však tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovanú. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovanej vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovanej ako spotrebiteľa. Žalovaná sa tejto obrany nedovoľovala, pohľadávku žalobcu nerozporovala, svojim konaním ju prakticky uznala. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovanú dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca v odvolaní tvrdil, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaná vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaná, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaná uplatnený nárok nepoprela, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplynúť zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka ako listinný cenný papier inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd prvého stupňa považoval za nesporné to, že žalovaná a spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzavreli zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaná uzavrela zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto údaje však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Tieto údaje súd prvého stupňa vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Také skutočnosti nemožno považovať za nesporné, k týmto skutočnostiam sa účastníci nevyjadrili. Žalobca poukázal na to, že súd pri odôvodnení vychádzal len zo zaužitej praxe súdu v iných právne a skutkovo obdobných veciach, čím došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a k odňatiu možnosti konať pred súdom. Podľa názoru žalobcu nikto v konaní netvrdil, že žalovanej bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jej podnikateľskou činnosťou, a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukázal. V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.10.2008, sp.zn. 5Obo 3/2008, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Vrchného súdu v Prahe sp.zn. 5Cmo 14/97, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 5.9.2013, sp.zn. 10Co/79/2013. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K doručenému odvolaniu žalobcu sa žalovaná nevyjadrila.

Písomným podaním, ktoré došlo súdu prvého stupňa dňa 22.12.2015, zobral žalobca žalobu v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo zmenkovej sumy z uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy žalobu späť. Z dôvodu späťvzatia žalobca žiada, aby súd priznal zmenkový úrok len v časti 0,06 % denne zo zmenkovej sumy. Žalovanej prevzala výzvu odvolacieho súdu podľa § 208 O.s.p. dňa 23.2.2016, na ktorú nereagovala.

Podľa § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Vzhľadom na to, že žalovaná nereagovala na čiastočné späťvzatie žaloby, odvolací súd mal za to, že so späťvzatím súhlasí. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia a vzhľadom na skutočnosť, že žalobca zobral sčasti žalobu späť skôr, než rozhodnutie súdu prvého stupňa nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd čiastočné späťvzatie žaloby pripustil, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanej ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa podrobne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberal, či v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo postupom súdu k procesným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. iným vadám konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody posudzoval odvolací súd podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Žalobcom namietaná vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto odvolací súd posudzoval či postupom súdu prvého stupňa nebola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. K pojmovým znakom tohto odňatia patrí odňatie možnosti konať pred súdom, k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu a možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Tieto pojmové znaky musia byť splnené súčasne.

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrhnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovanú námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplata zmenkovej sumy 320 eur s príslušenstvom, zmenkového úroku 0,25 % denne z konkrétnych zmenkových súm za konkrétne obdobia, 6 % ročného úroku z konkrétnych zmenkových súm za konkrétne obdobia, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v

rámci Európskej únie, zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

Odvolačný súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovanú tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C zaslal žalovanej žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti prevzala žalovaná dňa 2.7.2013, na tieto nereagovala. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere, ktorej súčasťou sú aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Po ich pripojení do spisu a po oboznámení sa s obsahom týchto listín, vykonal súd prvého stupňa podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. predbežné právne posúdenie veci, v ktorom vyslovil, že právnu vec je potrebné posúdiť nielen podľa zmenkového zákona, ale aj podľa predpisov upravujúcich spotrebiteľské právo, nakoľko žalovaná mala pri vyplnení blankozmenky postavenie spotrebiteľa. Oznámenie o predbežnom právnom posúdení veci spolu s poučením podľa § 120 ods. 4 a predvolaním na pojednávanie nariadené na deň 16.1.2015 zaslal súd prvého stupňa právnenému zástupcovi žalobcu a žalovanej. Právny zástupca žalobcu prevzal oznámenie o predbežnom právnom posúdení veci, poučenie a predvolanie na pojednávanie dňa 11.12.2014, žalovaná dňa 11.12.2014. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci na nariadenom pojednávaní podľa § 115 ods. 1 O.s.p.

Na pojednávaní dňa 16.1.2015 súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu. Právny zástupca žalobcu sa písomným podaním zo dňa 15.1.2015 (doručené súdu prvého stupňa dňa 15.1.2015) z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil z dôvodu, že v určenom čase bolo nariadené pojednávanie v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o. proti žalovanému Slovenská republika, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy vedenej Okresným súdom Levice sp.zn. 9C a 13C na deň 16.1.2015 od 8,15 hod. do 14,00 hod. a pred Okresným súdom Komárno sp.zn. 6C na deň 16.1.2015 od 8,00 hod. do 13,00 hod. V týchto veciach je žalobca právne zastúpený advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o. V ospravedlnení uviedol, že nežiada odročenie pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti, pričom uviedol, že vychádza zo skutočnosti o tom, že nemá vedomosť o popretí pohľadávky žalovanou. V prípade, ak by v priebehu pojednávania došlo akýmkoľvek spôsobom k popretiu uplatnenej pohľadávky žalovanou, žalobca žiadal, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a žalobcu oboznámil s námietkami žalovanej zaslaním zápisnice z pojednávania. Žalovaná bola na pojednávaní osobne prítomná.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka konania alebo jeho právneho zástupcu v prípade splnenia podmienok, ktoré spočívajú v tom, že účastník konania alebo jeho právny zástupca bol na pojednávanie riadne predvolaný so zachovaním 5-dňovej lehoty na prípravu pojednávania (§ 115 ods. 2 O.s.p.) a tento účastník konania alebo jeho právny zástupca včas nepožiadaval z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Dôležitý dôvod, pre povahu ktorého sa nemôže pojednávanie zúčastniť sa musí týkať predovšetkým jeho osoby a mal by sa vyznačovať určitou mierou nepredvídateľnosti, mal by byť závažný a svojím rozsahom alebo z iných dôvodov by mal obsahovať dôvodený znak ospravedlniteľnosti. Dôležitosť dôvodu treba hodnotiť ku všetkým okolnostiam konkrétnej veci aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti. Odvolačný súd konštatuje, že právny zástupca žalobcu dôvod neúčasti na pojednávaní nepreukázal, údaje, ktoré v ospravedlnení uviedol boli neúplné. I keď sa dôvod ospravedlnenia z neúčasti na pojednávaní týkal právneho zástupcu žalobcu, tento dôvod neobsahoval žiadnu mieru nepredvídateľnosti. Z úradnej činnosti je odvolaciemu súdu známe, že právny zástupca žalobcu prevzal zastúpenie spoločnosti

POHOTOVOSŤ s.r.o. a spoločnosti CD consulting, s.r.o., ktoré podali na všeobecných súdoch Slovenskej republiky niekoľkotisíc žalôb o uplatnenie pohľadávok. Právny zástupca žalobcu mal z titulu svojho postavenia objektívne predpokladať, že bude existovať množstvo konaní, v ktorých budú nariadené pojednávania, na ktoré bude ako právny zástupca predvolaný a vznikne potreba jeho účasti na týchto pojednávaniach. Za týchto okolností odvolací súd nepovažoval tvrdený dôvod neúčasti právneho zástupcu žalobcu za závažný ani za dôležitý.

Odvolací súd ďalej uvádza, že právnym zástupcom označený dôvod odročenia pojednávania (námiety žalovaného) za situácie, že súd prvého stupňa mal splnené procesné podmienky na prejednanie veci v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu podľa § 101 ods. 2 O.s.p., nie je bez ďalšieho dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania. Právny zástupca žalobcu a žalovaná boli oboznámení s predbežným právnym posúdením veci podľa § 100 ods. 1 O.s.p. vrátane skutočnosti, že súd pripojil do spisu zmluvu o úvere vrátane všeobecných podmienok a že týmito listinami vykoná súd prvého stupňa dokazovanie podľa § 129 ods. 1 O.s.p.

Preskúmaním postupu súdu prvého stupňa vyhodnotil odvolací súd postup tohto súdu ako správny, keď mal preukázané, že súd prvého stupňa mal pre prejednanie veci v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu a žalovanej splnené všetky podmienky podľa § 101 ods. 2 O.s.p. Zo skutočností a postupov súdu prvého stupňa v konaní vyplýva, že právo žalobcu na kontradiktórnosť súdneho procesu nebolo porušené. Prejednaním veci v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu súd prvého stupňa neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Odvolaciu námietku žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom postupom súdu prvého stupňa vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p., pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p. a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. Splnenie poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súd prvého stupňa splnil poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

Za daného procesného stavu súd prvého stupňa umožnil sporovým stranám zúčastniť sa prejednávania veci vrátane možnosti označiť rozhodné skutočnosti a dôkazy, vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), vykonať zhrnutie návrhov a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O.s.p.). Ustanovenie § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., na rad ktorej vystavila dňa 25.2.2010 žalovaná zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 30290230. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p., pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovanou má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky

v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offa. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálnu vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavený zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovanej len „vydá rozsudok“, nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu, a tým, že účastníkom konania oznámil, že s obsahom týchto listín sa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offa zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Océano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POTOVOST/Korčkovská, bod 50,51).

Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offa súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offa neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje. Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmeniek indosamentom od spoločnosti POTOVOST s.r.o., si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere.

Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základné a významné neprijateľné zmluvné podmienky posúdil súd prvého stupňa dohodu o zabezpečení pohľadávky zmenkou a dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru upravené ako neprijateľné podmienky v § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka a v § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka. Odvolací súd, zhodne so súdom prvého stupňa, je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohôd podľa čl. 14 všeobecných podmienok. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvého stupňa za aplikácie § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu, ako aj u žalovanej. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu. Keďže žalovaná si v konaní náhradu trov neuplatnila, súd prvého stupňa žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešná žalovaná si právo na náhradu trov konania neuplatnila a preto odvolací súd žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.